

Наш Лемко

РІК I.

Ч. 10

Львів, 15-го травня 1934

Виходить двічі в місяць.

Адреса: Львів, Руська 18. Тель. 57-90.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, RUSKA 18.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Річно 3 зол., Піврічно 1'80 зол., Чвертьрічно 1'— зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

За українську школу

Окружний уряд в Севлюші на Закарпатській Україні засудив 45 селян з Великої Копані за те, що вони виступали проти чеської школи в селі. У Вел. Копані є біля 40 жidівських дітей, для них адміністрація влада Закарпаття зорганізувала аж дві чеські школи. Ці школи містяться в найліпших будинках, діти перебувають у чистоті, дістають безплатно підручники та шкільне приладдя. Школаж для українських дітей міститься в розваленій будівлі, стіна одної класи може кожної хвилини впасти та погребати під собою і вчителя і дітей.

—о—

Наши емігранти занепокоїлися

У Франції масово редукують з праці робітників-чужинців, особливо в південній Франції. Льотаринські копальні вугілля почали також звільнювати робітників з Польщі, між якими напевно багато українців.

—о—

Українська кооперація росте

Ревізійний Союз Українських Кооператив приняв у свої члени нових 13 кооператив.

За одностайні ціни

Німецький уряд заборонив підвищувати ціни на шкіру й полотно. З того вдоволені селянє й робітники

—о—

Намагаються замінити церкви на костелі

В скружних судах в Рівному, Луцьку і Пинську латинські епископства виточили православним багато процесів за повернення церков, які нібито були колись костелами. Внедовзі відбудеться в Рівному один такий процес за 5 церков.

стануть круті дороги прямыми...

Теперішнє лемківське село, яке бачить шлях до кращого завтра в піднесенні та розбудові ділянок просвітнянського, економічного та організаційного життя українських гір, спирається на власних, слабих силах.

Безпереривна боротьба зі штучно засіяною, та тенденційно (нарочно) плеканою та піддержуваною темнотою москвсфільства (й других), яка розпосілася „раком“ на здорові організмі українського лемка, ненаходить правильного попертя з боків свідомого громадянства, зокрема духовенства на самій Лемківщині.

Хоч виростають нові люди, нові українські кадри, які мають перенести всеціло повну відповідальність за ріст та життя українського лемківського села, однак не чують цеї сили, яка стала би в його обороні, змагають тому в багатьох разах до своїх цілій, зводячи село даліше на манівці.

Західна Лемківщина Т. Шевченкові.

Концерт у честь Тараса Шевченка відбувся в Новім Санчі дня 22. квітня ц. р. Національного Пророка пошанувала місцева українська громада і представники дооколичних громад. Було це головно свято молоді. Молодь відіграла прегарно штучку „Тарас у дяка“ і другу „Вінок на могилу“. Мило зворушували публику, яка в щерь заповнила салю філії „Просвіти“, похвальні вірші лемківської дітвори в честь Поета. Визначилися найкращою грою: Анна Олуцка, Оля Хиляківна, Марійка Александровичівна, Марійка Венгриновичівна (Мохначка) та Любомир Олесневич (Королева Руська). Всіх здивував прекрасною декламацією вірша „Любіть Україну!“ чогорлітний Мирон Гарванко, якого і нагородили бурею оплесків.

Решту програми виповнили добірні мішані хори студіюючої молоді та прекрасно виголошенні декламації: поеми „Утоплена (п. Галею Філіповичівною)“ й „До живих і мертвих“ (ученик П.). Багате змістом вступне слово виголосив п. Зенон Ф. — З дооколичних громад явилися на концерті найчисленніше священники, як напр.: о. Корнова з Сімею (Лабова), о. Смолинський (Нова Вес), о. Білик (Криниця), о. Хробак (Фльоринка), о. Вах (Поврозник) і багато інших. Було далеко поза опівніч, а зібрана громада не розходилася. Всі, хто був на концерті, вдячно хилилися перед молодими й старшими, які так гарними продукціями пошанували нашого Пророка.

А. Г—ко.

Лемківська молодь

Творім власне життя!

Очі всіх націй звернені тепер на молодь. Не диво, «бо молодь то будучість народу».

Італійські фашисти виховують молодь у різних напів військових організаціях. Гітлерівці в Німеччині найбільшу увагу звернули також на молодь. Католики рівно ж беруть під свій покров значну частину молодого достоїнства католицьких націй. Московські більшовики поклашають найбільшу надію тільки на молодь.

Як же ця справа представляється між українським народом по тім боці Збруча? Українська молодь гуртується в національних товариствах, як руханкові: „Сокіл“, „Луг“, в Кружках Протиальгольного Товариства „Відродження“, при читальнях „Просвіта“, в Кружках „Рідної Школи“.

Вся лемківська молодь, тобто наші дорослаючі хлопці й дівчата, також підуть слідами своїх братніх ровесників на Сході.

Між селами підуть в нівеч усякі „гонорові“ порахунки. Наша молодь потворить собі в кожнім селі „Самоосвітні Гуртки“, візьметься завзято до читання газет і книжок, які набуде собі сама через уладжування на бібліотеку забав, фестинів та аматорських вистав. В кождім селі повстане з почину молоді й ведений самою мо-

лодю „Аматорський Гурток“.

Наша лемківська молодь не буде навіть зважати на перепони родичів, що може будуть її заказувати братися до організованого життя. Не будемо їм дуже дивуватися, бо то люди старші, що вже виходять з життя, хотять спокою та не люблять руху. Вони поза чорною працею не бачать нічого. Тимчасом є ще другий, гарний світ науки, до якого мусимо самі горнутися, хочби нам ставили не знати які перепони.

Будемо також вчитися панування над самими собою, не допускати до налогів, а якщо такі вже є, старатися їх побороти. Одним з найшкідливіших людських налогів є піятика і пускання з димом папіроса нераз тяжко запрацьованого гроша. Від того нас відзвичаює наше Протиальгольне Товариство Відродження. Кружки „Відродження“ треба й будемо закладати в кождім селі.

Старатися будемо всіми силами, щоби вже раз зникла темнота з наших прекрасних гір. З темнотою бореться „Просвіта“. Чит. „Просвіти“ будемо закладати у всіх за-кутинах Лемківщини.

Не позволимо також себе так понижати, щоби наші найкращі хвилини життя—забави, відбуваються в боїску, чи пак в тісній, брудній

сальці. Ще тільки амбіції, чести, охоти й завзяття найдеться у нас, що самі під своїм проводом вибудуємо в ріднім селі величавий „Народний Дім“, у якому найдуть вигідне приміщення читальня „Просвіти“, споживча, збурова кредитова кооператива, велика саля на представлення, забави і збори.

До організації Й до праці над са-мим собою, бо добро Лемківщини того вимагає! Мусимо показати, що уміємо бути добрими сторожами українського народу на заході.

Чи Ви вже подумали над заложенням в своєму селі Дитячого Садка?

Якщо ні, то сей час пишть за по-радою до д-ра Ванчицького, адвока-та в Сяноці, або до Головної Управи „Рідної Школи“—Львів, вул. Слов'яцького 12, III. пов. Не смієшого року не бути в нашім селі Дитячого Садка! Мусимо дбати за виховання наших дітей! Домагайтесь у своєму селі Дитячого Сад-ку, бо навіть американські браття, прислали 100 долярів на виховання наших найменших!

Подорож французького міністра

Французький міністр Барту від-від'яв недавно Польшу. Кажуть, що Франція трохи занепокоєна, бо її сестра над Вислою зачинає ве-сти самостійну політику.

„Фірток“.

Під старом грушом — на ко-биці клепав косу Корблів Фисько. Обіцяв вчера дівці Парасці, що тося видала за Данька з над бе-рега, — піти луку косити під горк-ками, бо Данько деска в Босні, пішов монархію обдивати і лишив Параску з маленькими дітісками, зараз на першій мобілізації і ніт-го до тепер.

Крізь воронку и окоптили сніпки продирається сивавий дим, палили в хижі на снідання. Попід Щомб ви-стріляли сіри грудочки-жайворон-ки, ранню молитву відмовляли, стріпували крильця від перлин роси.

Рівно вдаряв по бабці Фисько, бо на опак, звіrena молотком коса гравить луку; съмявши пак дах-то, що лем безум якиска голив траву. Чвиркав си покус багом, прутко кленцав по косі, лем цяць-ка в лайбiku дзеленькали, бо шморгав рукавом по боці сорочки.

Набив пак косу на кіся, зів, ліб-нув кусцюк пареного молока, пе-ревадив ремінь на брячку, кузів-ку з рога задів за нагавки, моло-ток за ремін, зашмарив на рамя гуньча й загородами пішов поза ріку, долов, на дівчину луку.

З ліса, над смереки підіймало-ся сонце, в ярі на ліщині співав соловій, розходився спів між ска-лами.

Різко крошив старий Фисько, бо спішився за роси покласти покоси.

—о—

Кой грали деска за горами гар-мати, навикне чоловек до всього, як до вівсяника-вівсяного. Хиба Фисько дакому на заваді, що спі-шив луку спорядити? Чи раз било повне село войська, а роботу ся робило. А што зараз за Митровим грабником кричав якиска вояк, що гин лежали, позаривани в землю, яка йому напаст, чи си кричит! Покосит траву, зайде до хиж Па-рачиної, буде Васіка носити на руках, гоцкати на колінах, о його таціку буде гварити, як оба над Тису по білій хліб ходили, а пак

даст му й лишит на все фірчок, пискальце що го нашов в сіні на шіпці, бо ночували там во-ячи, — мусів виронити якиска старший. — Посідит кус коло дів-ки, од напасти вояцької, хоц Данько бідує го світі.

—о—

Пок кричали, нони що сідили по жбирах вояци, гальтували Фиська, він си ішов рад дале. Аж забігли му дорогу, загородили штиками »руки в верх-здавайся!« — Думав Фисько, що си лем спасу-ют. Кой коса впала, так жалісні вдарила о камін, аж коло серця го запекло, бо зняв — сами руки в верх пішли. Не дали му ся стями-ти, скоріцько — як би їх дака мара гнала, перебушкували кишені, па-піряни цяцька и фірчок нашли, що го тримав для Васіка, обзера-ли на всі штири сторони, нараджа-лися. Ник за ним не обстав; за-вели, як зрадника, над потічок, без суду завязали очі. Чув ищи Фисько, як задзеленькав фірчок, дрилило го штоска гаряче під ре-бро, загінчало в голові, як підми-

Довідаймося правди про Талергоф!

(В попереднім числі була представлена передвоєнна Австрія, а передусім її непевне завтра й тому дуже озлоблене урядництво).

До того всього доливала оливі Росія. Вона в себе так, страшно гнобила українців, що в 1876 р. заборонила їм навіть щонебудь писати в рідній мові. На зовні вела вона великороджану політику та стреміла до поширення своєї території в першу чергу коштом Туреччини й Австрії. Туреччина відбилася від неї в кримській війні (1854 р.), зате в Австрії запускала щораз довші коріні. Проголосила себе опікункою всіх словян і вдалося їй деяких прихилити до себе, а саме сербів, чехів та найбільше деяких галицьких українців. Галицькі українці щойно пробуджувалися в цих часах (друга половина минулого століття) до нового національного життя. Щойно зачинали організовуватися культурно, господарсько і політично. А неграмотність і темрява густою мракою залягала наш край. Горстка тодішніх галицьких інтелігентів дуже собі вподобала гонощені тодішньою Росією славнофільські ідеї, себто що всі словяни повинні в згоді жити, взаємно себе боронити перед германцями, але з цим застереженням, що над всіми словянами будуть мати верх москалі. Як бачимо, гарні ідеї, але для москалів.

каня стеблина, покотився до ями.
— о —

Винесла Параска тацікови обідати. Вернула з повним до хиж. Горі побігла, звідатися, чом не вишли на луку. Баба зачудувалися, бо од свиту неє діда в хижі, од дідне ранього, ранісінького!

— Аж за ківка днів, як маскале перешли, нашли діда в яружці; поховали під смереком, між липами, коло церкви, розстріляного.
— о —

Ківко раз іде Васько косити но-ну луку, що єй прозвали дідовом луком, оминят шитки гардши квітки; Нацькі каже плести вінці, дідови занести, пацерик вигварити за дідову душу, що іх маскале зо світа позбавили завчасу — перед самих Зелених Свят.

З таком завзятістю точить ко-су бривком з дідового потічка, аж ся іскрит, спрошатся коса, бря-щить — бо си заприсяг Васько...твірду годину за дідову кров...

Ю. Тарнович.

(в Тарнавці, 1929 р.)

Згадані галицькі інтелігенти, між якими були визначні Іван Наумович і Дідицький, стали згодом віхвалювати московських письменників, московських панів, князів та самі захотіли важити таким роскішним життям. Це підхопив тодішній царський уряд і став цих інтелігентів підплачувати. Вони згодом далися так запродати, що виреклися цього, що кожній людині найдорожче, цебто своєї нації, рідної мови, історії та почали голосити такі ні сенітниці, що українці — то ніякий, окремий народ, лишен то москалі, а українська мова то московська дочіпка т. зване „нірчіє“. Наш народ тоді у Галичині на Закарпаттю й на Буковині був політично невироблений й національно несвідомий, тому багато легковірних українців далося збаламутити. Думали бідні, що їхні пророки голосять святу правду, тимчасом це все діялося під командою Петрограду за грубі російські рублі та проти прав природи. Бож коли, хто кому заперечує його власну, рідну мову, той ділає против Богіх та природних законів.

Відтак український народ в Галичині й на Буковині (на наших землях під Австрією), видав своїх правдивих пророків, які стали народові отвірати очі й вони то завдали смертельний удар запроданчим москофільським діячам. Були то Марк'ян Шашкевич, Іван Франко — у Галичині й Осип Фед'кович на Буковині. Вони перші стали писати живою народною українською мовою, такою, якою говорили й говорять українські селянє на всіх українських землях.

Москофільські діячі вчили, що наша українська мова „хлопська“, простацька, тільки пастухи нею говорять, а захвалювали тільки московську, бо говорили, що це мова панська, нею говорять московські розкішники й гнобителі простого народу ріжні „гаспадіни“ й „госпо-жі“. А тому, що самі не вміли говорити по московськи, бо в Москві не були й не вродилися москалями, (бож то були українці, яким поприверталося у голові, що вони мо-

Кожний свідомий українець передплачує місячник — „РІДНА МОВА“ —

Передплата 6 зл. річно. 3 зл. пів-річно.

Редакт. Проф. Др. Іван Огієнко.

Адреса:

Warszawa, ul. Stalowa 25 т. 10.

скalі), говорила між собою, якоюсь мішаниною московської й української, польської і церковно-словянської мови. Наколиб дійсний москаль почув таку мову, то сейчас скрикнувши до такого нібл — москаля: „Ти хахлацкая мордо, пачему не гаваріш па рускі?“ (Хахлами прозивають на Україні москалі українців, а за те українці називаки москалів — кацапами. Ті, що були під час світової війни на Україні, можуть це потвердити).

Петро Антонишин.

(Далі буде).

Чи би знаєте:

що в дні 15. травня 1848 р. знесено панщину в Галичині,

— 18. травня 1848 р. була славна перемога Богдана Хмельницького, отамана українських військ, над поляками на Жовтих Водах,

— знова в дні 26. травня цього ж року друга перемога Хмельницького над польським військом під Корсунем,

— 28. 5. 1916 р. помер найбільший поет Галицької Української Землі Іван Франко (народився 15. серпня 1856 р.),

— 30. травня 1876 р. вийшов ганебний царський указ, яким заборонено українське письменство в межах колишньої Росії,

— виходить від 1. січня ц. р. заходом В-ва »Українська Преса«, видання Івана Тиктора:

ВЕЛИКА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ, книжка ця виходить окремими зшитками що місяця. Кожний зшиток обирає 48 сторінок друку та багато ілюстрацій. Ціла книжка буде обійтися 600 ст. друку та 300 образців. Передплата тільки 12.— зл. річно. В книжці найде кожний все, що йому потрібне до викладу в читальні, при національнім святі, великі любов до рідного краю, рідного народу, його бувальщини й минулого. Всі українські читальні »Просвіти« передплатять негайно цю вартісну Історію.

Між Англією і Японією

дійшло до малого непорозуміння в справі Китаю, в якому з причини вічних домових воєн, до яких доливають багато оливій й більшовики, може спалахнути воєнний вогонь.

З лемківських пісень.

»Палінка-шалінка,
Зрадила шугайка!
А шугай дзевчатко,
Плаче тепер небожатко!«



— **Згорів ліс.** В Кунковій пов. Горлиці малолітній Озим Дзвінчик пас кози в лісі. Від огню, який собі розпалив, занявся ліс і так згоріло 5 моргів деревостану. Пожежу стримали усі мешканці Кункової. Малолітній винуватець утік десь. Найбільш пошкодовані є Степан і Лев Дзвінчик, Михайло Максимяк і Гриць Цеклинняк.

— **Піяцька корова.** В Америці одна селянка поїла корову пивом. Корова дуже добре доїлася.

— **Люде беруться на хитрощі.** В Новім Санчі один хитрун вложив миш у хліб в пекарні, купив цей хліб, та хотів 100 зл. за те, що не скаже поліції. Хитруна арештували.

— **Кошти утримання вязня в Польщі** виносять 1 зл. денно. Сидить в тюрях кілька тисяч людей.

— **Навіть такі живуть під сонцем.** В Персії арештували такого звироднільця, що убивав людей і пив людську кров.

— **Навіть дітей крадуть.** Коло Кросна вкрали циганка дитину. Дитину відібрали, а циганку потурбували.

— **Не вільно знущатися над вояками.** У Львові засудили на 7 місяців сержанта Древякевича за те, що копав, бив пястуками під груди та натирає піском обличчя вояків.

— **Через брак дошу** занепокоїлися селянє з долів, бо з причини посухи може бути цього року неврожай. Це було новим ударом для мешканців гір, бо подорожілоб збіжжя.

— **Муруйте добре комини!** Від зле збудованого комина запалилася хата в одного господаря в селі Новосілки коло Самбора. Від тої хати згоріла половина села.

— **Всюди боротьба двох сил.** В Бельгії прийшло до кривавих бійок між комуністами й націоналістами.

— **Горить народне добро.** В Яворові якось злочинна рука підпалила просвітний дім. На велике щастя вдалося вратувати 15-тисячну бібліотеку.

— **Язва саранчі** навістила Америку. На її поборення видали півтретя мільйона доларів.

— **Стягали зі селян для себе.** Недавно арештували 4-ох ко-

Нещасний випадок

Як відомо скрізь по лемківських горах є залишені ропні отвори, з яких добували до війни різні чужі підприємці кипяток-ропу. На полях села Рудавки, коло Риманова забило недавно молодого Василя Грицьківа через необережність.

Через нагрівання наповненої водою бочки (залізної сотнарівки), вирвало дно бочки та потовкло В. Грицьківа, який помер в шпиталі в Сяноці. Знова 25 квітня цр. добували з такої студні під Рудавкою кипяток Андрій Вацлавський, один з найкращих працівників Амат. Гуртка в Синеві та Андрій Корвач. Несовісний підприємець, жидок з Риманова не подбав про належне вибудування вежі або щонайменше заставлення „трикутника“, тому, як упав до студні камінь під час черпання ропи, поліз до середини Андрій К., випав з ведра через брак воздуха, отроений газами, потовкся, бо студня глибока 13 м. Андрія Вацлавського, який своїм життям хотів ратувати затроєного газами товариша, витягнули непритомного.

Як з одного боку треба подивляти цю очайдушність та відвагу Андрія Вацлавського, який також міг переплатити життям — так з другого боку напітнувати треба цей каригідний чин таких жилівських волокит, які вихіновують біду селян, бо платять лише 1,20 зл. за цілоденню, тяжку працю, при якій наражуються селяни своїм життям, через лихе вивінення та відповідну будову. Запитуємо, чи засяяніцьке старство, що такі роботи мають бути ведені під оком та наглядом іспитованого вертака,

„Повщехний Уряд Обезпечені Робітників“ — чи такі жидики убе-печили від випадку своїх робітни-

морників за те, що покрали багато грошей. Один з них „загубив“ понад 80 тисяч.

— **В Дрогобичі** на Великдень була бійка між українськими націоналістами й комуністами. Потурбували кількох комуністів і згинув один націоналіст.

— **Переговори.** Між Польщею і Литвою йдуть переговори в справі виміни вязнів.

— **Новий винахід.** Один білоруський селянин винайшов дуже практичний мотор. Працював над ним 10 літ.

— **Не мали чим платити.** У Варшаві викинули з мешкань 3 тисячі людей, бо не мали чим платити чиншу.

— **Наши „руски“** так догазду-

їв в „Повщехній Уbezпечальні“, чи переведено справу ыдшкодування за життя Андрія Корвача, який удержував свою ріднію, чи одержав знова Андрій Вацлавський відшкодування за затроєння та втрату здоровля —

вкінці запитуємо, чи знає Головний Уряд Гірничий, що такі випадки є часті та чи всілякі роботи копальняні є переводжені за згодою та порозумінням уряду?

За належитий оборот копальняних робіт та зворот відшкодування пошкодованим чинимо відвічальними згадані уряди.

Зокрема просимо рідню б. п. Андрія Корвача донести нам о своїх домаганнях; Андрієві Вацлавському та другим подаємо до відома, що кожний робітник при копальняних роботах мусить бути обезпечений від першої хвилини роботи (на це є закон!), бо ніхто не знає, що його чкає!

Редакція „Нашого Лемка“.

валися, що закривають торговельно-кредитове товариство „Надія“ в Ліську. Лемхи вже доходять до розуму, тому нема кого дурити.

— **Газета „Пролом“**, яку видають москофіли, що хочуть порозуміння з українцями, виходить даліше. Сварлива баба Євдоха — „Зеяля і Воля“, яка про нішо інше не пише, лише сваригься зі всіми українськими газетами, свариться також і з „Проломом“. Здорова народня приповідка каже, що „сваригься і зlostиться лише той, що не має рації“ — а ми додамо від себе і той, хто б'ється, що його дійні корови прозріють і перестануть давати солоденьке молочко. Так, так! Вже не далекий той час!

— **Кріза між „рускими“.** З редакції „Землі і Волі“ виступив один з мудріших редакторів, Яблонський. „Діло“ пише, що тому, бо не хоче далі піддержувати горстки таких, що живуть з туманення нашого легковірного, неосвідомленого народу.

Пригадуємо всім, що ще досі не виспали ЦІЛОРІНОЇ ПЕРЕДПЛАТИ, щоби чим-скорше слали, бо вже начинаємо висилати всім цілорічним передплатникам:

„Господарську весну“ яка подає господарські ради, практичні статті оповідання й вірші. Хто скоро висилає, той двічі собі придбає, бо цей часопис буде точно дістати та книжку буде мати!

Ось, чому нам зле.

Лемки народ красний, але на жаль непросвічений і через те бідний. Мешкають в гарних і здорових горах, куди зїжджаються люди зі всіх сторін, щоби лікуватися. А приїжджають сюди люди багаті, які далиби нашому лемкові й добре заробити — та ба — коли лемко не вміє зрозуміти, як треба підійти до тої справи. А звісно, хто приїжджає лічитися то ненато, щоби набратися якихсь хвороб. Такий пан глядить, щоб все було чисте. Щоби жінка, яка продає молоко чи масло була вбрана в чисту білу одіж, щоби посудина в яких приносить молоко чи масло була чиста, щоб в маслі не було шерсти або волосся. Більше, що таке кожного брилить і не додає агетиту до іди — а по друге, що не здорове, не гігієнічне. А ну візьмім, що в селі є тифус, то тоді молоком чи маслом можна заразити других — або як в селі є інший тифус такий, який був на Вкраїні, через це багато нашого войська згинуло — тож то все через вош. А ну як кого дуже свербить скіра в теплі або в ночі і в кого робляться від того аж рани на тілі, то вже з його убрання можна дістати таку саму хворобу. І як який пан або пані глядить на таку селянку, що вона нечисто вбрана, та ще рани має на тілі — то тоді, або ніхто в ній не купує, або купують жиди за марні гроши.

Якби так наші лемки могли поїхати до Львова, то побачили би, як наші українські люди торгують молоком та маслом в найбільших і найкращих кооперативах, які називаються „Маслосоюз“. Якби всі наші лемки читали газети, книжочки „Самоосвіти“ в читальні „Просвіти“, то вони скоро пізнали б через що бідують. Але чи в Вашому селі заложили вже читальню „Просвіти“? Отже, через те нам зле, бо слабо беремося до науки і до організації. Тому закладаймо в нашім селі „Просвіту“, бо вона може нам багато помогти, бо вона дійсно може нам показати правдиву дорогу до ліпшого.

Др. Т. Сенківський.
лікар в Устріках дол.

Молодь Зеленого Клину організується

Зелений Клин, українська кольо-нія в недавно оснований манджурській державі у Азії, може мати величезне значення для української Нації. Недавно молодь Зеленого Клину присягнула вірність Батьківщині й повну посвяти боротьбу за Соборну Самостійну Україну.

До кращого завтра

Над питанням про наше українське жіноцтво лемківського села, переходить наш загал громадянства, наче над чимось, що не існує; хоч Лемківщина не за горами, не за лісами!

Лемко, який бореться за окружину хліба, привязаний до клаптика гірського, каменистого поля, не має часу ні зможи занятися вихованням своїх дітей.

Тому це завдання тяжить на жіноцтві, зокрема на свідомих жінках, які є на Лемківщині, які повинні показати матер лемкіні, де саме є шлях до кращого, ширенням свідомості, несенням освіти, живим та друкованим словом. Показати її здорове, гигієнічне ведення дитини, незвичати хатнього ладу, чистоти; подати розумні вказівки, ради використування земних, гірських плодів, овочів, способи ладження добрих і дешевих потрав; підтримати в плеканні розвою питомого лемківського артизму вишивок, крашанок, хатньої посудини, співу, казок.

Якщо мати-лемкіння буде вважати за найбільшу честь материнство, керувати буде думкою її дорогої дитини — виховувати свої діти в твердості та неподатності на зайві впливи, стане гідно до боротьби за душу своєї української дитини в днях скорботи, серед складних умовин лемківського життя, за здійснення Великого Майбутнього.

—ЮТ.

Вірш про розумного Газду.

Ходив Гнат до чколи,
Потім до читальні,
Записав му отець поле,
Справляв він го гарні.

Господарство му ся вело,
Пчоли мюд носили,
Бо Гнат слухав што му
Мудри люде говорили.

Так то з книжок,
Доходив він в газдівстві пожитку,
Смотте тепер:
В Гната повно усюди добитку!

Тож і ми, лемки,
Читаймо, думаймо,
Долю й щастя,
Самі собі знанням добуваймо!

Бермось до книжки,
Вчімся господарства,
У науці ратівництво,
З нашого капарства!

Лемко Гірняк.

Надсишайте нам адреси тих, що хочуть передплатити »Нашого Лемка«.

Чому мене мають за Порядну господиню

В хижі тримаю чисто черепи шитки гарді помити. Вахи випрани і кожде на своїм місці. Діти мої вимиги і чисто приодіти. Два рази до року білю хижу.

Я насварила свого хлопа, щоби на газдівці завести пчоли. Тепер не потрібуємо цукрю, бо мame свій солодкий мюд.

В літі роблю з малин, черниш, ягід яшир ріжни соки і конфітури. В зимі, як бракне молока, або в пості є в нашій хижі що подати до хліба.

Я сама (бо газда не хотів) завела в осени овочеву школку. Потім якоси дався мій Гнат нагварити, розсадив тоти деревця, так як пише книжечка і зашкіпив на яр. Я тоді підливала, обкопувала, нагноювала і тепер юж нам кілька яблінок зародило — таких крас яблок.

Штонебуд файнезготовити я навчилася ищи за дівоцтву з кухарської книжки, яку на спілку з товаришком Евком сме сой спроваднели з Львова.

Голова мене николи не болить, бо все рано і гвечер отварям на квандранс двері і вигляди. Тото тіж єм вичитила з книжки.

Вшитко купую і продаю лем в нашій сільській кооперативі.

На хущата, басанунки, чіпці, запаски і серики не видаю дуже. Едно куплю і шаную.

Мій хлоп барс курив і барс дуже гроший видавав на дуган. Яго помалу просльом и на розум якссі одівчила од той коштовной звички. Перше хоців г подертій гуни і не мав дітям на кериш, а тепер, сиготте, юж сой дав вшити нову гуню, а Ваньо наш и Мільця мають гарди керпчата.

До читальні „Просвіти“ тіж лалам ся вписати, а и газду нагварилам. В зимі на голосне читання газет і книжок раз я ходжу, а раз він, а потім в хижі сой оповідаме, про што што била бесіда.

Як лем смеєсь довідали, що зачав виходити „Наш Лемко“ то я дотля не дала мому газдови спокою, покаль не вислав 3 зл. на цілий рік. Преці то наша щира лемківська казета, и так мудрі і гарді пише якж ей не пренумерувати?

Для дітей тримає „Дзвіночок“.

Знам добрі історию нашого українського Народу и оповідам все Ваньови и Мільші як їх чесну в неділю, про козаків, про наших князів, про січовиків, про Шевченка. Моя Мільця оджеж зна на памят вершок Шевченка: „Мені тринадцятий мінав...“

Марина Робітна



Господарський куток

Боронувати пізні пшениці, занадто буйні вівси.

Нищити хопту, полоти, мотикувати всі городовини. Лошатам рівнати копита, випускати на пасовицю. Худобу пасти й ночами, гартується ялівник; краще відростає трава. Зелену пашу, давану в стайні, не складати на копиці, щоб не загрівалася.

Свіжо посаджені деревця підливати з малим додатком гноївки. Нищити різні шкідники в саді та запобігати хворобам, особливо у молодої деревини. Стрисувати хрущі, сушити для курей, на чуд добре будуть нестися.

Курятка виляглі в травні не лишати до годівлі, а краще призначти до продажі. Голубам давати чистої води. У кріліків парувати вільні самички.

Кожухи, зимові одяги тріпати, вітрити, це найкраща охорона перед молями. Вибілити хату та стайні. Направляти дороги, плоти і рови.

Ходити пильно до читальні, прислати передплату на другий квартал за часопис та приєднувати між сусідами нових передплатників, чим будете свідоміші, тим краще буде вам жити. Свідомість і наука, це найбільша сила та багатство!

Чи то газетний примус?

Адміністрація новосандецького „Лемка“ висилає на нашу адресу свою „газету“ від першого числа. Не приймаємо жадного числа, вертаємо почтю з допискою „зворот“. Однакож кожне число приходить знова до нас, нічо не помагає, бо „Лемко“ лізе. Тому звертаємося тою дорогою до адміністрації „Лемка“.

— Панове! Ми читаємо часопис, яка нам до подоби й за яку платимо гроши. А таку, що „прозиват шитких, винен, чи не винен, не хочеме и за дармо“. Між нами не є аматорів „на таке“, ті числа „Лемка“, що приходять по 20 примірників до нашого громадського уряду „най си лежат на запецку—нам все не посыайте, бо платити їх не будемо“.

Ростока велика коло Криниці

**Полікарп Шафран
Петро Мерена**

(підписи).

(Редакція: надіслане друкуємо без змін, в цілості).

Як копається керницю

По весняних засівах—роботах їде господар до ліса по дерево, другий на заробіток, інший знова будує, або перетрясає хату, направляє повалені тини (плоти), деякі беруться до копання керниці. Місце на керницю вибирається звичайно побіч хат, в садку, бо розумний господар знає, що керница вибрана побіч гноївні, або дощової води з криші (дахів) має не добру до пиття, ані домашнього вжитку воду. Керница найкраща, якщо находитися коло цвітника, в затишному садку. В полі, по дальше від хат є добра керница, однаке далеким ношенню води, (де ще не позбулися звички та поять домашні тварини під час зими в стайні), вимотується непотрібно багато сил, здоровля, бо тварину треба й в зими виганяти на свіжий воздух. В наших українських горах нема такого страху—як на долах з вибиранням місця на керницю.

Оповідають ці, що кинули „за країним хлібом“ наші гарні гори, як бідують доволі часто без води, возять деколи бочками з далека, щоби підкріпити себе та скотину, вибрав—каже—керницю на „п'ять двайцять ліктів“, а води—ні на лік. При вибиранні, викиданні землі, каміння з долу керничного, треба забезпечувати стіни „ями“ підпорами „траверзами“, заставити сильними дошками, щоби „не відкружилася“ верхня земля та засипала, або потовкла „на смерть“ робітника, який находитися буде тоді в долі. А то читаємо часто, чуємо, як гинуть люди через свою необережність, чи паче лінівство, бо не забезпечили берегів керничних.

Діл на керницю брати по можності, як найглибший, не тішитися водою підшкірною, бо вона скоро щезає та є нездорова. Тямити, що ставимо керницю на кілька поколінь — ніколи на рік — або десять. Якщо добомося дійсного джерела,

Не той лемко.

Не той лемко, що лиш лемком від „гопору“ зветься, А той лемко, що за правду все бореться, І за правду свою грудь наставляє, Бо своєго імені він ся не стидає. Не той лемко, що гріш в чуже горло пхає, А той, що в селі кооперативу закладає: І рідну мову, просвіту милу — Він за них ляже в могилу! Бо він має тверде серце — Україні врадість та потіху; Береже сутінь свою рідну стріху.

Ст. Вархоляк.

начинаються „мурівки“. Каміння на муровання керниці треба класти чисті, тверді, вживаючи круглого обруча, або рафи зі старого колеса—яко міри, до якої допасовується камені. В міру росту муру „цембрин“, підтягається рафа, так аж до верху. Добре є дати бодай два-четири цементові кадовби (рури) верхом на камінному мурі, розуміється в землі, не буде тоді пересякати, „стікати“ підшкірна, нездорова вода до керниці.

По викінченні, заложенні наземного бетону, або щільно збудованої, з соснового дерева „хижочки“ з отвором та закривалом, кудою будемо черпяти воду—втівкаємо міцно землю довкола керниці, однаке краще зачекати бодай рік (але не забути по році!), щоби вляглася, опала сама земля; обрукувати гарним, круглим камінням, „буркачами“, які вода округлить, (відсі й назва, бо велика вода „бурчить“), довкола бодай в розмірі одного метра, вибілити цембрини, брук, втолочити стежку, шутром, піском, щоби в часі непогоди не вносити болота до хати. Черпається воду коловоротом, або журавльом, до якого є стало прикуте чисте, дубове ведро. При такій керниці є все лад, чисто, не буде вас ніхто чіпати, ні шукати собі „гудза“, бо ви с свідомі чистоти, порядку, що в науці звється „гігієною води“, є ще гігієна мешкання, потрави, обстановки, про що напишемо іншим разом.

Ю. Т.

Як працює село Вислік горішній, пов. Сянік

В Вислоці горішні, повіт Сянік, Аматорський Гурток при читальні „Просвіта“ відіграв дня 29. IV. 1934 р. дві штучки: „Пан писар“ і „Сатана в бочці“.

Гра акторів, зваживши на це, що це була перша вистава від непамятних часів в цім лемківськім селі, була досить добра. Декотрі аматори навіть зовсім добре вивязалися зі своїх роль.

Велика саля нової школи була битком набита. Весь дохід призначено на поновлення читальніної бібліотеки.

Побажати б Вислочанам, щоб дальнє під проводом своєго о. пароха Тимняка Ізидора продовжали працю над піднесенням морального і культурного рівняння своєго села, яке до недавна лежало запущеним облогом.

Гість.

Книжки надіслані Редакції.

Ісус Христос, Його життя, наука й чуда; згармонізований переклад чотирьох Євангелій, на основі грецького тексту з поясненням зладив о. Михайло Кравчук, ст. 1—2 88. Видання Національного музею. Львів 1934. Ціна 6.— зл. набути можна в Адм. »Нашого Лемка« за попереднім надісланні готівки.

— Вже від довшого часу далося відчути потребу такої книжки для українського народу та для Духовенства зокрема.

Ця історія Христа Спасителя на рідній мові, так сказати — зблизить до нас нашого Предвічного Царя...

Велику прислугу зробить вона тепер саме, що всі й вся спряглися на це, щоби вирвати з душі нашого народу Його пайкарний скарб — Віру.

А передусім поручавмо цю книжку вам Браття-лемки, ви, що залюбки читаєте книжки, вона буде для вас тою невідступною товаришкою й в хвилинах радости й пригноблення. Бо в житті Христа теж було подібно. Пригадайте слова: »Осанна во вишних... а Распин його!..

Видання гарне, симпатичний друк, та ще прикрашений 42 образками з Богородчанського Іконостасу, що наче є доповненням. Унагляднення того, що написано. Мова теж гарна, плинна, легка, промахи рідкі. Пізнали, що автор уміє собі давати раду, коли приходиться йому деколи побороти труднощі мови. Додано багато пояснень, як також карту Палестини й околиці, що теж належить похвалити.

Це згармоніоване »Євангелія вповні заслуговує на признання, та наша Редакція горяче поручає Всім своїм Шановним передплатникам, з окрема Братам-лемкам за Океанам, бо це живе дружене слово слу́чить нас всіх в одну велику Родину. Дай Боже, щоб ця книжка стала для Вас лемки дорожоказом, цею евангельською звіздою, щоб запровадила нас до Нашого, з тugoю очікуваною Воскресення та Прославлення.

—

Зокрема вийшла теж того ж автора »Страдання, смерть і прославлення Ісуса«, де представлено тернистий шлях життя і смерть Христа, ця книжечка надається на набожні читання та роздумування під час майських богослужень. Ст. 68, 12. образків з Богородчанського Іконостасу. Ціна 0.50 сот.

Фашизм в Ірландії

Під час віч ірландських фашистів т. зв. »синіх сорочок« (тому, що носять сині сорочки) прийшло в кількох місцевостях до гострих сутичок між поліцією і партією республиканців. В одному місці навіть згоріло підвищення, на якому мав промовляти фашистівський бєсідник.

Серинча¹⁾ не кождому

служит,

Як то дві кані дожжу просили.

(Полавска співанка).

- Гей в садочку під углом,
Протів Лисякані,
2) Там просилі дожжу
Дві молоди кані...
Але же їм не вишла
Ані єдна хмарка,
2) Лем до них прибігла
Чорнява циганка...
Але кой радіст з того
Била для них мала,
2) Бо їм ворожиті
Циганка не знала!..
Ой доле наша, доле,
Што то з намі буде,
2) Ці юж про нас на все
Призабудут люде?..
І так сий щебетали
Єдна поза другу,
2) Аж пок соньце зашло
За зелену смугу...
Ой так ждалі, чекалі
З рана до вечера,
2) Аж ся їх вжалила
Полавска Кічера!..
А же висока била,
То сий затримала,
2) Як білява хмарка
Єй перелітала...
Ой чекай, доню, чекай,
Спуст нам дакус дожжу,
2) Бо тя бідни кані
Просят о ту службу!..
І хпалі з хмарки густи
Кроплі біли, ясни,
2) А пак є ньой злетілі
Два голубе красни!..
І зараз потім сіли
В садочек під угло,
2) Там, ди журав стоїт,
З права на округло...
А бив сий єден білий,
Ясний, як соненько;
2) Тот сий сів при кані,
Што ждала смиренсько...
А пак обое разом
Красні щебетали,
2) Же ся при тім дожджі
Так мило позналі!..
А другий так ся мінив,
Як то сине небо,
2) Тот сий сів на плоті,
Зараз за колибов...
І чекав, што винесе
Друга, старша каня,
2) Што ту клекотала
Давно, од зараня...
А она скоро перхла,
Тай го зострашила!..
2) І голуб сий одлетів
Далеко на крилах!..

А она сий в садочку
Лем сама зостала,

2) Й в своїм горю-смутку
Тяжко заридала...

А і дотепер іщи
Гірко сий там плаче,

2) А поза Кічев

Чорний ворон краче!..

Й буде сий довго іщи

Роки рахуваті,

2) Кет ся голуб верне

З собов ей забраті!..

І так хлопці співали

Пізно вечерамі,

2) Аж голос ся обивав

Далеко за горамі...

А будут іщи гардиши

Співанки співаті,

2) Як свою чітальню

Й »Простіт ує муть маті!..

На розтоках, при березі, під лісом

в квітні, 1934 р.

писав

Семан Кучерявий.

*) Щастє, доля, судьба.

ДОПИСЬ

Вороблик шляхотський, повіт Сянік.

В нашім селі є гарно розвинена кооператива »Союз«, яка кромі торгівлі споживчими товарами, веде молочарню, кермус »Аматорський Гуртком« і т. п. Повища кооперативи була під »опікою« Р. С. Р. К. однаке тепер під натиском членів виступила з членів Р.С.Р.К.

Верхівці з Р.С.Р.К. в Львові, було не всмак, що коопер. провадить діло по лінії українській, тому наложила »податок« в висоті 25 зл. місячно, а »залеглого« зажадали кількасот злотих. Та ця самоволя вже рішила остаточно справу виступлення з членів з »рускої« ненаситної централі; члени зажадали скликання Зборів і поставлення точки о виступленні, не хотіли бути дійною коровою для Р.С.Р.К.

Тепер »верхушка« зі Львова внесла судову скаргу о »свою належність«, а члени кооп. »Союз« домагаються о вписання під Рев. Союз Укр. Кооп.

Воробличане не позволять зробити так зі своєю кооперативою, як зробили »русскі« з »Бескідом« в Сяноці та з »Народним Домом« у Львові, або навіть в недалекими кооперативами, котрі стоять завляки Їхній руїницькій господарці під загрозою ліквідації.

Геть, брудні лапи і пияцькі московські рила від нашого кривавого селянського дорібку! Хай живе одність українського Народу, до якого і ми Воробличане належимо!

Вороблицький.

Лемки у жидів.

— „Мойсю, Вовчу, Песьльо, дайге мі цигарків!
А ти товаришу заграй зовном карти“ —
І так ціву зиму довгими вечерами
Марнують наши люди час медже
жидами.

— Не мильше билоби зйтися
в читальні?
Там саля велика й повітря фэйне.
Взяти собі книжку и газету в руки
Спільно навчати ся, якби лекше
жити.

Кождий громадянин коло своєї
хати
Коби ся постараав красний садок
мати.

Книжка нас навчає, як вести газ-
дівки,
А ви лем привикли сідити в жидівки.
Час юж перестати давати їм за-
рабляти

Тепер юж хоче сами торгувати!
Юж ся погберали и повипасали,
В банках гроши маюг, што з нас
вицицкали.

Ходят сой панами тільки фамелії,
Наше село терпит не в одній ро-
дині.

Як кус довгу має — юж иде скар-
жиги,

Жеби наших газдів дочиста знищити.
До американців юж лем засістуют,
Ничого іншого, лем штоси там
чуют.

Але Вам кажеме, майтесь на па-
мяти,

За дурно тих центів, не дайге
виссати.

Атже и начальника, так переробили,
Же му шитко не є так, як жид ми-
лий,

Кождий громадянин барз ся на них
скорбит.

Же тата партія, на вшиткі ми
шкодить.

Петро з під Васків.

Вільно читати „Дзвіночок“.

Свідомі шкільні діти в селі Синів
підготовили під проводом Антона
Рака діточку виставу з „Дзвіночка“,
яку мали давати в себе в хатах.
Не подобалося це учителеві, який
заборонив шкільним дітям брати
участи в цій виставі. Не знає такий
мабуть, що поза школою відвічача-
ють за свої діти родичі й є їхніми
опікунами, а учитель має школу,
книжки, устави, хай подивиться, чи
є де написано, що не треба вчити-
ся „о могилах, хрестах“, бож бать-
ки краще знають, чи вже треба, чи
ще ні, читати „Дзвіночок“. Може
цей учитель не знає, що після пре-
совога закону польської конститу-



Посмішеса կусьок

У доктора нарікає хворий:

— Серце товче міся, як шах у жмені,
в крижох мя стрікат, в колінах ломит,
втяж болит голова, в ямці долігат і таки
моя суста.

Доктор: Як так, то маєте же лізне здо-
ровля, щоби з тим всім жити.

— о —

Кусьок за пізно.

Розбійник: Гроші або смерть!

Подорожний: Вей! Кусьок лем за пізно,
бо перед хвильком забрав шиткою ваш кам-
рат.

Розбійник: А ти не мігся перед тим дра-
бом боронити?

— о —

Андрій: Знаєш, наш віт скажа мі днесь
худоба.

Максим: Ино, не роби з тогонич, бо
тепер худоба на часі, дорожів!

— о —

Васько з Мимоне: Куме, а щобисте ро-
били, якбисте нашли повну мошонку пі-
нязей?

Кум зо саду: Вей! тобім тодика уж
весьнич неробив!

— о —

Найшов:

Панцак: Тямы стара, як см згубив торік
п'ятдесятку? Гнес, беру иони нагавки й знаш,
штом нашов?

Тереска: Невін, п'ятдесятку?

— Ага, дурна! Діру см пашов, кадиль
п'ятдесятка вилетіла!

Уживаймо лише знаменитої цикорії „Луна“

і здорової підмінки „Пражінь“ до кави,,

виробів української кооперативної фабрики
„Суспільний Промисл“ у Львові

ції, артикул 105. дозволяє читати
та поширювати друковане слово,
яке перейшло цензуру, отож і по-
користуватися цим словом — книжеч-
кою; учитель може заборонити чи-
тати та приносити „Дзвіночок“ до
школи, однаке дома вільно й треба
читати „Дзвіночок“, бо „Дзвіночок“
також переходить цензуру.

Свідомим дітям та Антонові Ракові
кажемо: „Знай, що найчесніше
діло;

Свого боронити сміло!

Як перейшов день праці?

1-ший травня, це день праці. У
Франції 1-ший травня перейшов
бурхливо. В Бельгії були завору-
шення безробітних. Румунія прого-
лосила день 1. травня „святом пра-
ці“.

У Відні проголосили 1. травня
нову австрійську конституцію. В
Німеччині відбулися в цей день ве-
личаві паради. В Москві віяло у-
частю в параді 30 тисяч червоно-
армійців, 600 танків і 800 літаків.
В Польщі назагал перейшло пер-
шотравневе свято супокійно. У
Львові не було ніяких заколотів.



Листування Редакції.

**Вп. Молодий Лемко — Пе-
ремишль.** За надіслане дуже дя-
куємо. У великовідому числі не ви-
користали, бо запізно надійшло.
Решту помістимо в чергових числах
„Нашого Лемка“.

Вп. Д-р Ф. К. — Сянік. За
листа дякуємо. Будемо Вам дуже
вдячні за всілякий матеріал хоча
нам йде найбільше про хроніку й
статті історичного характеру.

Вп. Ст. Рак — Вороб. За на-
діслане дуже дякуємо. Видрукуємо
в чергових числах „Нашого Лемка“. Тому просимо бути спокійним. Сер-
дечно дякуємо за побажання. Ми
Вам також, бажаємо всого добра

Вп. О Га-ак. Полонна. Про-
симо поговорити у справі, в якій до
Вас писали з добродієм, якого в
листі згадуєте.

**Вп. Автор допису „Наш
Лемко“ і його „малпа“.** На-
жаль допису не можемо помістити,
бо написаний занадто лайливо та
порушує дуже дразливу справу,
якої оголошення на нашу думку,
не принесли добра нашій Лемкі-
щині. Дуже радо друкуємо дописі,
в яких пишеться про щось доброе
и хосенне, бо з них може бути на-
ука другим.

Вп. Д-р Ф. — Яворів. Дякуємо
відчленно за ласкавий труд. Ваші
цінні побажання виконані.

Шановного віта зі Ждині
запитуємо, чому не доручує „На-
шого Лемка“ до рук адресатів? Чи
хоче піти слідами Сьвініяка? — який
обірвав „два місяці“ за недоручу-
вання „Пяста“ в познанських сто-
ронах.

чи ви знаєте, що ліпше дати собі
відрубати руку, ніж нею подати ді-
тині алкоголь!

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ: За текстом, серед звич. оголошень: Ціла стор. 300 зол.; пів стор. — 150 зол.; чверть стор. — 75 зол.; одна осьма стор. — 40 зол.. Сторінка має 3 шпалти — за 1 мм. на 1-му шпалту — 30 сот.. Оголошення в тексті — 45 сот. на 1 сторінці — 60 сот.. Дрібні оголошення за слово 10 сот..